

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Utbildningsnämnden

Datum:
2021-03-04

Diarienummer:
UBN-2021-00235

Handläggare:
Erik Ojala

Yttrande över granskning av styrning och utveckling - grundskolan

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. **att** lämna yttrande till kommunens revisorer i enlighet med bilagt förslag.

Ärendet

PwC har på uppdrag av Uppsala kommuns revisorer genomfört en granskning av resultat inom grundskolan och styrning och utveckling av utbildningen. Syftet med granskningen har varit att bedöma om utbildningsnämnden säkerställer ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan och att detta sker med tillräcklig intern kontroll. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

Den samlade bedömningen är att utbildningsnämnden inte helt har säkerställt ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan men att detta i all väsentlighet sker med tillräcklig intern kontroll. Granskningen har genomförts när strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet är i förändring, men PwC bedömer att den nya strukturen ger goda förutsättningar för att huvudmannen på ett ändamålsenligt sätt kan planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Revisionen lämnar en rekommendation till utbildningsnämnden och begär yttrande från utbildningsnämnden senast den 31 mars 2021.

Beredning

Ärendet har beretts i utbildningsförvaltning.

Föredragning

Utbildningsnämnden delar revisionens uppfattning om behovet av att säkerställa det systematiska kvalitetsarbetet för att bättre följa upp eventuella variationer i organisationen på skolenhetsnivå, för att därigenom lättare kunna fatta beslut om eventuella åtgärder. Förvaltningen kommer att ta fram ett förslag på en utökad insamling av uppgifter rörande verksamhetens förutsättningar, däribland personal- och lokalresurser för de enskilda kommunala grundskolorna.

Konsekvenser för barn/elever

Ej aktuellt

Konsekvenser för näringsliv

Ej aktuellt

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 4 mars 2021
- Bilaga 1, Förslag till yttrande över kommunrevisionens rekommendationer
- Bilaga 2, Kommunrevisionens granskning av styrning och utveckling - grundskolan

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas
Utbildningsdirektör

Utbildningsnämnden
YttrandeKommunrevisionen Uppsala kommun
kommunrevisionen@ uppsala.seHandläggare:
Erik Ojala

Yttrande gällande kommunrevisionens granskning av styrning och utveckling - grundskolan

Utbildningsnämnden ger följande svar på kommunrevisionens iakttagelser och rekommendation:

1. *Säkerställ att skolenheternas dokumenterade systematiska kvalitetsarbete innefattar underlag som beskriver skolenhetens förutsättningar avseende exempelvis personal och lokalresurser.*

Utbildningsnämnden delar revisionens uppfattning om behovet av att säkerställa det systematiska kvalitetsarbetet för att bättre följa upp eventuella variationer i organisationen på skolenhetsnivå, för att därigenom lättare kunna fatta beslut om eventuella åtgärder. Förvaltningen kommer att ta fram ett förslag på en utökad insamling av uppgifter rörande verksamhetens förutsättningar, däribland personal- och lokalresurser för de enskilda kommunala grundskolorna.

Utbildningsnämnden

Helena Hedman Skoglund
OrdförandeSusanna Nordström
Sekreterare

Datum:
2020-12-18Diarienummer:
KRN-2020-00026

KOMMUNREVISIONEN

Mottagare:

Utbildningsnämnden

Kommunfullmäktige, för kännedom

Granskning av styrning och utveckling - grundskolan

PwC har på uppdrag av Uppsala kommuns förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av resultat inom grundskolan och styrning och utveckling av utbildningen. Syftet med granskningen har varit att bedöma om utbildningsnämnden säkerställer ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan och att detta sker med tillräcklig intern kontroll. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

Vår samlade revisionella bedömning är att utbildningsnämnden inte helt har säkerställt ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan men att detta i all väsentlighet sker med tillräcklig intern kontroll. Granskningen har genomförts när strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet är i förändring. Vi bedömer därför att den nya strukturen ger goda förutsättningar för att huvudmannen på ett ändamålsenligt sätt kan planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendation till utbildningsnämnden:

- Säkerställ att enheternas dokumenterade systematiska kvalitetsarbete innefattar underlag som beskriver enhetens förutsättningar avseende exempelvis personal och lokalresurser.

Revisionen begär yttrande över revisionens iakttagelser och rekommendation från utbildningsnämnden senast 2021-03-31 till kommunrevisionen@ uppsala.se och till det sakkunniga biträdet, [lena.salomon@ pwc.com](mailto:lensalomon@ pwc.com).

För kommunrevisionen



Lars-Olof Lindell, vice ordförande

Granskning av styrning och utveckling av utbildningen - grundskolan

Uppsala kommun

December 2020

Marie Lindblad, certifierad kommunal revisor

Ellen Röllgårdh, revisionskonsult



Revisionsrapport

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Inledning	4
Grundskolan i Uppsala kommun	7
läktagelser och bedömningar	9
Dokumentation	9
Planering av utbildningen	17
Uppföljning	18
Åtgärder	20
Revisionell bedömning	24
Rekommendationer	25
Bilagor	26

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av Uppsala kommuns förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av resultat inom grundskolan och styrning och utveckling av utbildningen. Syftet med granskningen har varit att bedöma om utbildningsnämnden säkerställer ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan och att detta sker med tillräcklig intern kontroll.

Vår samlade revisionella bedömning är att utbildningsnämnden inte helt säkerställt ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan men att detta i all väsentlighet sker med tillräcklig intern kontroll.

Granskningen har genomförts när strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet är i förändring. Vi bedömer att den nya strukturen ger goda förutsättningar för att huvudmannen på ett ändamålsenligt sätt kan planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Revisionsfråga 1: Har utbildningsnämnden systematiskt och kontinuerligt planerat utbildningen?

Vår bedömning är att utbildningsnämnden delvis har planerat utbildningen systematiskt och kontinuerligt. Vi konstaterar att upprättad dokumentation för planering 2020 inte på ett tydligt sätt hänvisar till föregående års resultat och analys.

Revisionsfråga 2: Säkerställer utbildningsnämnden att det finns en ändamålsenlig dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå?

Vår bedömning är att utbildningsnämnden delvis säkerställer en ändamålsenlig dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå. Vi konstaterar att dokumentationen på skolenhetsnivå saknar nyckeltal eller sammanställningar avseende förutsättningar för verksamhetens genomförande.

Revisionsfråga 3: Säkerställer utbildningsnämnden att det finns en ändamålsenlig dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå?

Vår bedömning är att utbildningsnämnden delvis säkerställer en ändamålsenlig dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå. Huvudmannens upprättade dokumentation för uppföljning innehåller redovisning och analys av enheternas resultat och förutsättningar. Av planeringsdokumenten för 2020 framgår inte att planeringen på huvudmannanivå utgår ifrån analys av måluppfyllelse och identifierade utvecklingsområden inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

Revisionsfråga 4: Följer utbildningsnämnden upp utbildningen systematiskt och kontinuerligt?

Vår bedömning är att utbildningsnämnden systematiskt och kontinuerligt följer upp utbildningen. Vi konstaterar att nämnden tagit del av skriftliga redovisningar på enhets-, grundskole- och huvudmannanivå vid ett flertal tillfällen det senaste året och att det nya årshjulet för systematiskt kvalitetsarbete också framöver innebär rapportering vid flera

tillfällen. Vi konstaterar att uppföljning och analys innehåller redovisning där olika elevgruppers resultat framgår. Vi ser positivt på att det i organisationen finns en stor transparens avseende enheternas resultat och analys.

Revisionsfråga 5: Vidtar utbildningsnämnden åtgärder vid brister som har identifierats i det systematiska kvalitetsarbetet?

Vår bedömning är att utbildningsnämnden vidtar åtgärder vid brister som har identifierats i det systematiska kvalitetsarbetet. I princip samtliga de utmaningar som nämnden identifierat i olika uppföljningar påverkar likvärdigheten inom grundskolan. Vi konstaterar att nämnden har lyft fram åtgärder för att möta de utmaningar som finns gällande systematiskt kvalitetsarbete och bristande likvärdighet.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendation till utbildningsnämnden:

- Säkerställ att enheternas dokumenterade systematiska kvalitetsarbete innefattar underlag som beskriver enhetens förutsättningar avseende exempelvis personal och lokalresurser.

Inledning

Bakgrund

Av utbildningsnämndens årsredovisning 2019 kan följande angående kunskapsresultaten utläsas:

- Andelen elever i årskurs 6 som har godkänt i alla ämnen har minskat både i Uppsala kommun och i riket. En liknande utveckling framgår för både pojkar och flickor, även om förändringen är tydligare för flickor.
- 84,2 procent av eleverna som gick ut årskurs nio under våren 2019 blev behöriga till gymnasiet, vilket är något lägre i jämförelse med föregående år (84,6 procent). Det genomsnittliga meritvärdet har däremot ökat.
- Andelen elever med godkända betyg i alla ämnen var 73,2 procent vid läsårets slut, vilket också är en ökning jämfört med föregående år.
- Skillnaderna mellan skolors betygsresultat har ökat och skolans socioekonomiska elevsammansättning har fått större betydelse för elevers betyg.
- Det pågår flera utvecklingsprojekt inom utbildningsnämnden som handlar om att kunna följa elevers progression i syfte att bland annat kunna sätta in rätt insatser i rätt tid.

Huvudmannen, det vill säga Utbildningsnämnden, har det övergripande ansvaret för att verksamheten i grundskolan uppfyller gällande lagar, förordningar och föreskrifter.

Huvudmannen ska arbeta kontinuerligt och långsiktigt för att utveckla och förbättra utbildningen i grundskolan inom väsentliga områden, i syfte att säkerställa likvärdighet och kvalitet. Detta ska ske inom ramen för ett systematiskt kvalitetsarbete. Systematiskt kvalitetsarbete regleras i skollagens fjärde kapitel. I Skolverkets allmänna råd för systematiskt kvalitetsarbete finns rekommendationer för hur skollagens bestämmelser bör tillämpas.

I det systematiska kvalitetsarbetet ingår att huvudmannen skaffar sig kunskap om nuläget vid enheterna. Denna nulägesbild ska bland annat innefatta kunskapsresultat samt resultat avseende trygghet och studiero vid skolenheterna. I arbetet ingår också att följa upp de centrala förutsättningar som huvudmannen ger skolenheterna, för att de ska kunna ge eleverna en god utbildning. Huvudmannen analyserar sedan orsakerna till bristande måluppfyllelse, resultat och förutsättningar. Analysen behöver ske så att huvudmannen kan identifiera hur det går för olika grupper av elever, exempelvis gruppen flickor och gruppen pojkar. Utifrån analysen identifierar huvudmannen vilka förbättringsåtgärder som är nödvändiga samt vidtar dessa åtgärder. När huvudmannen formulerar nulägesbilden ska denna bygga på uppgifter som rektorerna har tagit fram i sitt eget kvalitetsarbete vid skolenheterna, men även på uppgifter huvudmannen själv samlat in (till exempel nationell statistik, tillsyns- och granskningsrapporter och anmälningar om kränkande behandling). Det ska därför finnas en koppling mellan

huvudmannens kvalitetsarbete och det kvalitetsarbete som rektor tillsammans med lärare, övrig personal och elever genomför vid skolenheterna.

Kommunens revisorer har utifrån kunskapsresultaten och med hänsyn till risk och väsentlighet bedömt det angeläget att göra en granskning av Utbildningsnämndens styrning och utveckling av utbildningen. Revisorerna vill med granskningen bedöma om utbildningsnämnden, utifrån sitt huvudmannaskap för grundskolan, säkerställer att man har tillräcklig kunskap om verksamhetens kvalitet och resultat för att kunna vidta åtgärder för att tillhandahålla en ändamålsenlig grundskoleutbildning för Uppsalaborna.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om Utbildningsnämnden säkerställer ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan och att detta sker med tillräcklig intern kontroll.

Följande revisionsfrågor används för att svara mot syftet:

1. Har Utbildningsnämnden systematiskt och kontinuerligt planerat utbildningen?
2. Säkerställer Utbildningsnämnden att det finns en ändamålsenlig dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå?
3. Säkerställer Utbildningsnämnden att det finns en ändamålsenlig dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå?
4. Följer Utbildningsnämnden upp utbildningen systematiskt och kontinuerligt?
5. Vidtar Utbildningsnämnden åtgärder vid brister som har identifierats i det systematiska kvalitetsarbetet?

Revisionsfråga 2 och 3 utgör grund för bedömning av ändamålsenlighet. Revisionsfråga 1, 4 och 5 utgör grund för bedömning av intern kontroll.

Revisionskriterier

För samtliga revisionsfrågor:

- 6 kap. 6 § Kommunallagen
- Skolverkets allmänna råd med kommentarer: Systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet

För revisionsfråga 1: 4 kap. 3 § Skollagen

För revisionsfråga 2 och 3: 4 kap. 6 § Skollagen

För revisionsfråga 4: 4 kap. 3 § Skollagen

För revisionsfråga 5: 4 kap. 3 § Skollagen

Avgränsning

Granskningen avser grundskola. Granskningen avser i huvudsak år 2020.

Metod

Granskningen har genomförts genom sammanställning av nationell statistik avseende elevers kunskapsresultat, trygghet och studiero samt förutsättningar för verksamhetens genomförande på huvudmanna-, skolenhets- samt gruppnivå.

Vidare har dokumentgranskning genomförts av styrande och stödjande dokument för systematiskt kvalitetsarbete på huvudmannanivå, till exempel verksamhetsplaner och dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete. Dokumentgranskning av kvalitetsarbete på skolenhetsnivå har också ingått i granskningen.

Därtill har intervjuer med nämndens presidium samt ledande tjänstepersoner (utbildningsdirektör, chef för uppföljning, analys och samordning, tf grundskolechef samt områdeschefer) genomförts. Totalt genomfördes fyra intervjuer.

De intervjuade har getts möjlighet att sakgranska rapporten.

Grundskolan i Uppsala kommun

Utbildningsnämnden har ett samlat ansvar för all pedagogisk verksamhet från förskola till och med gymnasieskola. Nämnden har därmed ansvar för att alla barn och ungdomar boende i kommunen har tillgång till förskola och skola i kommunens egna verksamheter eller i fristående förskola/skola, samt för fördelningen av resurser både till egen verksamhet och fristående enheter. Som huvudman har nämnden vidare ansvar för kvalitet och ekonomi i förskolor och skolor som drivs i kommunens regi.

Utbildningsförvaltningen stöttar utbildningsnämnden genom att ta fram underlag, följa upp och verkställa beslut. Förvaltningens uppdrag är att erbjuda förskola, grundskola och gymnasieskola för barn och ungdomar i åldrarna 0–19. Varje skolform utgör var sin avdelning i förvaltningen.

I Uppsala kommun finns det 80 grundskolor varav 58 är i kommunal regi. Skolorna är indelade i fyra områden vilkas rektorer i sin tur leds av fyra områdeschefer. Grundskolans ledningsgrupp består av områdescheferna, representanter från den centrala elevhälsan, koordinator, enhetschef från utvecklingsenhet inom förvaltningen och leds av grundskolechefen.

I Skolverkets senast tillgängliga offentliga statistik (läsåret 2018/2019) framgår att andelen elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen var 71,1 procent. I länet var genomsnittet 74,4 procent och i landet 73,9 procent. Resultatet på skolorna varierade mellan 34,4 procent och 100 procent, där fem av 30 skolenheter redovisade ett resultat under 60 procent.

Av kommunens underlag¹ framkommer att vårterminen 2020 var andelen elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen 71,1 procent.

Andelen elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen var i genomsnitt 73,2 procent. I länet var andelen 70,7 procent och i landet 73,4 procent. Resultatet på skolenheterna i kommunen varierade mellan 53,3 procent och 93,8 procent, där tre av 20 skolenheter redovisade ett resultat under 60 procent.

Vårterminen 2020 var andelen elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i genomsnitt 73,1 procent.

Exklusive nyinvandrade och elever med okänd bakgrund, var andelen elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i genomsnitt 78,2 procent. I Uppsala län var andelen i kommunala grundskolor genomsnitt 74,4 procent och i landet 77,4 procent i genomsnitt.

¹ Kvalitetsrapport Grundskola läsåret 2019/2020

Av Skolverkets statistik som används för underlag för statsbidrag för likvärdig skola, läsåret 2019/2020, framgår att det är stora skillnader i socioekonomiskt index mellan kommunens grundskolor. Den skolenhet med lägst socioekonomisk index (mest socioekonomiskt gynnsamma förutsättningar) har ett index på 33. Den skolenhet med högst socioekonomiskt index (minst socioekonomiskt gynnsamma förutsättningar) har ett index på 295. Det framgår att 19 skolor har ett index som är hundra eller högre, och tolv skolor som har 50 eller lägre.

Iakttagelser och bedömningar

Dokumentation

Iakttagelser

Årshjul och struktur för det systematiska kvalitetsarbetet

Det finns ett årshjul för det systematiska kvalitetsarbetet. Årshjulet är nytt för i år och fastslogs av nämnden 2020-06-17, § 86. Skillnaden mot tidigare årshjul beskrivs i intervju främst vara att huvudmannarapporterna ska redovisas i november istället för i januari/februari. Av årshjulet framgår följande moment:

- **Februari:** Elevfrånvaro - lägesbild totalt samt elever som inte kommit tillbaka efter jullov.
- **Mars:** Sammanfattande resultatrapport hemkommun till nämnd
- **April:** Beredningsvecka Mål och budget
- **Maj:** Redovisning elevfrånvaro totalt
- **Juni:** Redovisning elev- och föräldraenkät samt skolklagomål och anmälningar om kränkande behandling
- **Augusti:** Preliminära resultat grund- och gymnasieskola
- **September:** Elevfrånvaro - lägesbild totalt samt elever som inte kommit tillbaka efter sommarlov
- **September:** Remiss Mål och budget
- **Oktober:** Enhetsrapporter publicerade, samtliga skolformer
- **November:** Huvudmannens kvalitetsredovisning med samtliga skolformer
- **November:** Beslut KF Mål och budget
- **December:** Utbildningsnämndens verksamhetsplan

Enligt årshjulet och intervjuer ska dokument upprättas/fyllas i på enhetsnivå och på huvudmannanivå. Dokumentationen skapas i verksamhetssystemet Stratsys.

På enhetsnivå tas dokumentet Verksamhetsplan (som motsvarar begreppet enhetsrapport i årshjulet ovan) fram. Verksamhetsplanen innehåller såväl resultat från det gångna läsåret som analyser och planering framåt. I mall för enheternas verksamhetsplaner framkommer att planerna bland annat ska innehålla uppföljning av målen i skolans verksamhetsplan från föregående år, en resultatdel, beskrivning av insats och effekt, skolans samlade analys, utvecklingsområden, strategiska satsningar samt plan för kommande läsår.

Då strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet vid tidpunkten för granskningen håller på att ändras ser upprättad dokumentation det senaste året ut enligt nedanstående tabell. Det är dokumentationen på huvudmannanivå som påverkats av det nya årshjulet. Det framkommer i intervju att grundskolans och nämndens verksamhetsplan gäller kalenderår, medan skolornas verksamhetsplaner följer läsåret.

Tabell 1. Dokument på enhetsnivå och huvudmannnivå 2019/2020

	Enhetsnivå	Huvudmannnivå
Dokumentation för uppföljning och analys	<ul style="list-style-type: none"> • Verksamhetsplan 2019 per enhet (färdigställda september 2019) • Verksamhetsplan 2020 per skolenhet (färdigställda september 2020) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitetsanalys grundskolan 2019 (behandlad av nämnden februari 2020) • Nämndens årsredovisning 2019 (behandlad av nämnden februari 2020) • Kvalitetsrapport - Uppföljning av pedagogisk verksamhet läsåret 2018/2019 (behandlad av nämnden mars 2020) • Nämndens delårsrapport 2020 (behandlad av nämnden september 2020) • Kvalitetsrapport Huvudman läsåret 2019/2020 (behandlad av nämnd november 2020) • Kvalitetsrapport grundskola läsåret 2019/2020 (behandlad av nämnden november 2020)
Dokumentation för utveckling/ åtgärder och planering	<ul style="list-style-type: none"> • Verksamhetsplan 2019 per enhet (färdigställda september 2019) • Verksamhetsplan 2020 per skolenhet (färdigställda september 2020) 	<ul style="list-style-type: none"> • Verksamhetsplan och budget 2020 för utbildningsnämnden (beslutad av nämnden december 2019) • Uppföljningsbilaga verksamhetsplan 2020 (reviderad av nämnden maj 2020) • Verksamhetsplan 2020 Grundskola Utbildningsförvaltningen (inte behandlad av nämnden)

På förvaltningen finns Enheten för uppföljning, analys och samordning. Enheten tar fram och sammanställer löpande statistik för alla verksamheter inom förvaltningen. Detta beskrivs i intervjuer underlätta för rektor som inte behöver ta fram underlagen, utan istället kan och ska fokusera på analysen av resultaten. All statistik på skolenhetsnivå finns dessutom tillgänglig för samtliga rektorer. I intervju beskrivs att rektorerna därför uppmanas att tillsammans med sin personal jämföra och analysera sin skolas resultat med liknande skolor. Områdescheferna kan bistå rektor i detta.

Upprättad dokumentation på enhetsnivå

Uppföljning och analys

Vi har i granskningen tagit del av ett urval av verksamhetsplaner för åren 2019 och 2020 från sex enheter. Verksamhetsplanerna är upprättade i enlighet med mallen och

innehåller som tidigare nämnt både en beskrivning av enhetens resultat och dess planering framåt. De resultat som framgår är:

- Kunskapsresultat:
 - Planerna innehåller information och analys av kartläggningsmaterial för förskoleklass samt fördjupad analys av förskoleklass och fritidshem.
 - För åk 1 beskrivs bedömningsstöd (redovisat per ämne och bedömningsnivå) samt analys av resultat.
 - För åk 1-3 respektive åk 4-5 framgår bedömningar i Unikum (redovisat per ämne och bedömning) samt analys av resultat.
 - För åk 6 framgår betyg (redovisat per ämne och andel som nått minst betyg E) samt analys av resultat per ämne där skillnader mellan könen framgår.
 - För högstadieskolor innehåller planen även betygsresultat för åk 9 (redovisat i behörighet till yrkesprogram på gymnasieskolan, andel elever med minst E i alla ämnen, andel elever med minst 300 i meritvärdespoäng samt meritvärde och betygssnitt per ämne).

Verksamhetsplanerna innefattar även resultat över tid. Respektive plan innehåller flera analysavsnitt vilka innefattar analyser av enhetens resultat. Omfattningen på analysen skiljer sig åt mellan skolenheterna.

- Trygghet och studiero:
 - Planerna innehåller resultat samt analys av resultaten för enkät genomförd i förskoleklass, grundskolan respektive fritidshemmet (för de skolor som har sådan verksamhet). Frågorna i enkäten rör exempelvis upplevd trygghet, vetskap om vad som krävs för att nå kunskapskraven och om eleverna känner sig lyssnade på.

Planerna innehåller avsnitt angående frånvaro med statistik per årskurs och tillhörande analys.

Avseende förutsättningar för verksamhetens genomförande² saknar inkomna planer rena nyckeltal och/eller sammanställningar, men de innehåller analys av bl a insatser och effekter där enhetens resultat förklaras utifrån olika förutsättningar och/eller utvecklingsarbete med bäring på resurser, kompetens, organisation och ledning.

Planering

De sex enheternas verksamhetsplaner är upprättade i enlighet med mallen och det

² Här avses till exempel elevhälsa, tillgång till behörig personal, möjligheter till kompetensutveckling och tillgång till lokaler och utrustning. Läs mer på:
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/leda-och-organisera-skolan/systematiskt-kvalitetsarbete/huvudmannens-systematiska-kvalitetsarbete#h-Forutsattningarforverksamhetensgenomforande>

framgår att planeringen för det kommande läsåret utgår ifrån den analys som görs i samma dokument, formulerat i ett antal utvecklingsområden. Utvecklingsområdena formuleras vidare som målbilder, strategiska satsningar och slutligen mål. Planeringen specificerar vad målen förväntas leda till och vilka insatser som krävs för att uppnå målen. Planerna innehåller ansvarsfördelning samt plan för uppföljning. Hur omfattande beskrivningen av utvecklingsområdena är, och tydligheten i kopplingen mellan utvecklingsområden och exempelvis målbild skiljer sig åt mellan skolenheterna.

Upprättad dokumentation på huvudmannanivå

Uppföljning och analys

Till följd av nytt årshjul innehåller upprättad dokumentation 2020 på huvudmannanivå uppföljning från två läsår. Uppföljning gällande 2018/2019 har redovisats för nämnden i början av 2020 och uppföljning gällande 2019/2020 har redovisats i slutet av 2020.

Nedan beskrivs först uppföljning och analys avseende läsår 2018/2019:

Kvalitetsanalys för Uppsala kommuns grundskola 2019, delgiven nämnden som ett informationsärende 2020-02-10 § 3, innehåller följande redovisning:

- Kunskapsresultat:
 - Resultat för åk 9 (redovisning av total andel behöriga till gymnasiet yrkesprogram i Uppsala, behörighet i grupperna elever med svensk bakgrund och elever med utländsk bakgrund, behörighet per skolenhet samt före och efter lovskola. Vidare redovisas andel som uppnått kunskapskrav i alla ämnen i kommunen samt genomsnittligt meritvärde totalt och per skolenhet).
 - Resultat åk 6 (redovisat i andel godkända per kärnämne och skolenhet).
 - Resultat åk 3 (redovisat per svenska och matematik sammanlagt och per skolenhet samt resultat i förskoleklass och fritidshem).

Kvalitetsanalysen innehåller analyser utifrån redovisade kunskapsresultat.

- Trygghet och studiero:
 - Resultat och analys utifrån kommunens årliga enkät som genomförs i åk 5 och 8 (redovisas gemensamt)
 - Resultat från *Liv och hälsa unga*, Uppsala läns gemensamma enkätundersökning i åk 7, 9 och åk 2 på gymnasiet (redovisas per kön och årskurs).

Underlaget innehåller även statistik avseende frånvaro (redovisat per skolenhet för åk 7-9, anmäld, oanmäld och total frånvaro för åk 1-9 samt frånvaro per årskurs förskoleklass till åk 9).

Av underlaget framkommer övergripande resonemang om behörighet, kompetensutveckling och elevhälsans betydelse. Kvalitetsanalysen saknar nyckeltal och/eller sammanställningar som ger en bild av enheternas olika förutsättningar för verksamhetens genomförande.

Årsredovisning och uppföljning av internkontrollplan 2019 utbildningsnämnden.

behandlad av nämnden 2020-02-10 § 4, innehåller en samlad beskrivning av nämndens verksamheter från året som gått. Därtill görs en beskrivning av grundskolans och förskoleklassens arbete och resultat under året. Redogörelsen innehåller resultatdiagram över:

- andel flickor respektive pojkar behöriga till gymnasiet åk 9
- andel flickor respektive pojkar som uppnått kunskapskraven i alla ämnen åk 6
- elevers uppfattning om likabehandling utifrån enkät i åk 5 och åk 8.

Diagrammen kommenteras kortfattat. Årsredovisningen innehåller vidare en helårsuppföljning av uppdrag och åtgärder från nämndens verksamhetsplan 2019. Där beskrivs bland annat satsningar på elevhälsan och kompetensutveckling.

Kvalitetsrapport - Uppföljning av pedagogisk verksamhet 2019, behandlad av nämnden 2020-03-25 § 24, innehåller huvudmannens samlade uppföljning för förskolan, grundskola och gymnasieskolan. Rapporten innehåller övergripande information gällande nämndens uppdrag, verksamhetens organisation och strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet. Gällande grundskolan innehåller rapporten beskrivning bland annat om insatser vidtagna under året, genomgång av mål och resultatindikatorer för grundskolan, resultat och analys utifrån utveckling av behörighet till gymnasiet, resultat och analys gällande nyanlända elever samt spridning av resultat för pojkar, flickor och totalt. Kvalitetsrapporten innehåller även en genomgång av identifierade utmaningar inför framtiden.

Till rapporten hör *Resultatbilaga 2019*, vilken innehåller redovisning på gruppnivå motsvarande den som framkommer i kvalitetsanalysen. Kvalitetsrapporten och resultatbilagan innehåller inga resultat eller analyser på enhetsnivå.

Nedan beskrivs uppföljning och analys avseende läsåret 2019/2020:

Utbildningsnämndens delårsbokslut och helårsprognos per augusti 2020, behandlad av nämnden i 2020-10-07 § 111, innehåller uppföljning av uppdrag i verksamhetsplan 2020 samt ekonomisk uppföljning.

Delårsrapporten, liksom ovanstående tre uppföljningsunderlag, saknar nyckeltal och/eller sammanställningar som ger en bild av enheternas olika förutsättningar för verksamhetens genomförande.

Kvalitetsrapport grundskola läsåret 2019/2020, behandlad av nämnden 2020-11-18 § 128, följer mall för uppföljning enligt 2020 års nya struktur för det systematiska kvalitetsarbetet. Följande redovisning framgår:

- Kunskapsresultat:
 - Nationella prov åk 3 (redovisat 2016-2019 sammantaget för kommunala skolor samt för flickor, pojkar och riket)
 - Betyg åk 6 (redovisat i andel godkända i alla ämnen sammantaget för kommunala skolor, samt för flickor, pojkar och riket)
 - Betyg åk 9 (redovisat i andel elever behöriga till yrkesprogram sammantaget i kommunala skolor samt för flickor, pojkar och riket. Vidare redovisas andel elever behöriga till yrkesprogram utifrån storlek på skola, genomsnittligt meritvärde sammantaget för kommunala skolor samt för flickor, pojkar och riket, andel elever med minst E i alla ämnen sammantaget för kommunala skolor, för flickor, pojkar och riket och slutligen andel elever med minst E i alla ämnen utifrån på storlek på skola)

Kvalitetsrapporten innehåller analyser utifrån redovisade kunskapsresultat.

- Trygghet och studiero:
 - Diagram utifrån kommunens elevenkät avseende trygghet i skolan för åk 3, åk 6 och åk 9, samt könsuppdelat.

Underlaget innehåller även statistik avseende frånvaro (redovisat för åk 3, åk 6 och åk 9 från 2017 till 2020, samt könsuppdelat).

Kvalitetsrapporten innehåller därtill ett avsnitt som heter "Analys - effekter av insatser" samt "Behov av nya/fortsatt insatser 2021".

Av underlaget framkommer övergripande resonemang om betydelsen av stabil skolledning, sammanväg statistik avseende andelen legitimerade lärare och genomsnittligt antal elever per lärare. Det framkommer även hänvisningar till satsningar avseende kompetensutveckling och elevhälsans betydelse. Som bilaga till kvalitetsrapporten redovisas följande underlag på skolenhetsnivå:

- Socioekonomiskt index, 2017-2020
- Legitimerade lärare, 2015-2019
- Personaltäthet, 2015-2019
- Åk 6, andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, 2016-2020
- Åk 9, andel elever behöriga till gymnasieskola, 2016-2020
- Åk 9, genomsnittligt meritvärde för 17 ämnen, 2016-2020
- Åk 9, andel elever med minst E i alla ämnen, 2016-2020
- Total frånvaro per läsår och skola, 2015-2020

- Elevenkät, andel positiva svar för "Jag känner mig trygg i skolan", 2016-2020

Bilagan ger en bild av enheternas olika förutsättningar för verksamhetens genomförande även om det saknas uppgifter i kvalitetsrapporten om skolenheternas olika lokalmässiga och tekniska förutsättningar för undervisningens genomförande.

Kvalitetsrapport huvudman läsåret 2019/2020, behandlad av nämnden 2020-11-18 § 128, beskriver bland annat organisation och struktur för systematiskt kvalitetsarbete. Därefter redovisas resultat per skolform. Avseende grundskolan görs en sammanfattande genomgång av resultat och analys. I bilaga redovisas även diagram avseende

- Kunskapsresultat
 - Åk 9, andel elever behöriga till gymnasieskola (redovisas för Uppsala kommunala skolor, flicka, pojke och riket, 2016-2020)
 - Åk 6, andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (redovisat för Uppsala kommunala skolor, flicka, pojke och riket, 2016-2020)

Som bilaga redovisas också personaltäthet i åk 1-9 för Uppsala och riket, andel lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i åk 1-9 för Uppsala och riket samt diagram över fördelning av legitimerade lärare per skola utifrån elever vars föräldrar har eftergymnasial utbildning i åk 1-9.

Planering

Vi har tagit del av *Verksamhetsplan och budget 2020 för utbildningsnämnden*, beslutad av nämnden 2019-12-18 § 204. Planen innehåller kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag till nämnden samt på vilket sätt som nämnden bidrar till måluppfyllelsen genom egna nämndmål och genom att ta fram strategier för genomförandet av uppdragen. Exempel på uppdrag från fullmäktige som framkommer i planen är: Jämställd resursfördelning, Likvärdighet, Kvalitetsarbete, Anpassningar och särskilt stöd samt Särskilt begåvade.

Uppföljningsbilaga verksamhetsplan 2020 utbildningsnämnden, beslutad av nämnden 2020-02-10 § 5 i samband med att kompletterad budget för 2020 fastställdes, beskriver strukturen för hur utbildningsnämnden följer upp nationella uppdrag för verksamheten, uppdrag från fullmäktige samt en årsplanering för nämnden 2020. Uppföljningsbilagan reviderades som en konsekvens av utbrottet av Covid-19 då förvaltningen och nämnden behövde göra prioriteringar av insatser under året. I intervjuer beskrivs att vissa uppdrag och tillhörande åtgärder i verksamhetsplanen behövts skjutas upp.

Vi har i granskningen tagit del av *Verksamhetsplan 2020 Grundskola Utbildningsförvaltningen*, vilken i inledningen beskrivs utgå från nämndens verksamhetsplan, det statliga uppdraget samt för avdelningen viktiga utvecklingsområden. Verksamhetsplanen för grundskolan tas fram av grundskolans ledningsgrupp och behandlas inte av nämnden.

Verksamhetsplanen skrivs utifrån de tre styrperspektiven Kvalitet, Ekonomi och Attraktiv arbetsgivare. Det framkommer i inledningen att planen syftar till att lyfta fram de tre viktigaste strategierna per perspektiv. Det ska vara strategier som ger störst effekt för att förbättra resultaten/öka måluppfyllelsen per perspektiv. För perspektivet Kvalitet lyfts de tre strategierna:

- Alla elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande,
- Tidiga insatser för att främja barns och ungas hälsa och utveckling
- Främja likvärdighet.

Bedömning

Revisionsfråga 2: Säkerställer Utbildningsnämnden att det finns en ändamålsenlig dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå?

Vår bedömning är att utbildningsnämnden delvis säkerställer en ändamålsenlig dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå. Vi konstaterar att det finns en tydlig och välkänd struktur för dokumentationen av enheternas systematiska kvalitetsarbete vilken ger förutsättningar för jämförelser mellan skolenheter. Dokumentationen innehåller redovisning av kunskapsresultat och resultat avseende trygghet och studiero. Omfattningen på analysen och hur tydlig kopplingen är mellan resultat och den fortsatta planeringen, skiljer sig åt mellan de olika skolorna.

Vi konstaterar att dokumentationen på skolenhetsnivå saknar nyckeltal eller sammanställningar avseende förutsättningar för verksamhetens genomförande³.

Kvalitetsrapporten för grundskola och på huvudmannanivå hösten 2020 innehåller visserligen redovisning avseende personal på skolenhetsnivå men bristen på motsvarande underlag i skolornas verksamhetsplaner gör att dokumentationen inte fullt ut ger en samlad bild av utbildningens förutsättningar. Förutsättningarna är en del av kvaliteten i verksamheten och behöver följas upp för att ligga till grund för analys och beslut om insatser.

Revisionsfråga 3: Säkerställer Utbildningsnämnden att det finns en ändamålsenlig dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå?

Vår bedömning är att utbildningsnämnden delvis säkerställer en ändamålsenlig dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå. Huvudmannans upprättade dokumentation för uppföljning innehåller redovisning och analys av enheternas resultat och förutsättningar. Vi konstaterar att strukturen för dokumentationen på huvudmannanivå är i en brytpunkt med hänvisning till att ett nytt årshjul antagits av nämnden under 2020.

³ Här avses till exempel elevhälsa, tillgång till behörig personal, möjligheter till kompetensutveckling och tillgång till lokaler och utrustning. Läs mer på:
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/leda-och-organisera-skolan/systematiskt-kvalitetsarbete/huvudmannens-systematiska-kvalitetsarbete#h-Forutsattningarforverksamhetensgenomforande>

Av planeringsdokumenten för 2020 framgår inte att planeringen på huvudmannnivå utgår ifrån analys av måluppfyllelse och identifierade utvecklingsområden inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Vi konstaterar dock att det nya årshjulet ger huvudmannen bättre förutsättningar att i dokumentationen tydliggöra att planering är genomförd utifrån analys av verksamheten.

Planering av utbildningen

Revisionsfråga 1: Har Utbildningsnämnden systematiskt och kontinuerligt planerat utbildningen?

Enligt revisionskriterierna ska planeringen utgå från en analys av måluppfyllelse och utvecklingsområden. Därtill ska nämnden se till att verksamheten genomförs utifrån den gjorda planeringen. Enligt revisionskriterierna ska nämnden ange i planeringen vad insatserna förväntas leda till och vilka förutsättningar som krävs för att utbildningen/insatserna ska kunna genomföras.

lakttagelser

Nämndens verksamhetsplan 2020 innehåller inte beskrivning av hur nämndens uppdrag utgår från en analys av måluppfyllelse och utvecklingsområden. Detta kan delvis bero på att strukturen i det tidigare årshjulet innebar att kvalitetsrapport med resultat och analys utifrån föregående läsår redovisats i början av det nya året när verksamhetsplanen redan varit beslutad. I nämndens verksamhetsplan 2020 beskrivs däremot vilka åtgärder som behöver vidtas, och förutsättningar som krävs för att uppnå uppdragen.

Upprättad dokumentation på enhetsnivå innehåller koppling mellan föregående års resultat och kommande års planering samt förutsättningar som krävs för att kunna genomföra planeringen.

I intervjuer beskrivs att brytpunkten mellan det gamla årshjulet för systematiskt kvalitetsarbete och det nya är särskilt påtagligt när det kommer till planering. Kvalitetsrapporten på grundskole- och huvudmannnivå 2020 ska ligga till grund för planeringen nästkommande år och nämndens verksamhetsplan 2021. Den nya strukturen beskrivs i intervjuer innebära en möjlighet för verksamhetsplanen att få större genomslagskraft i verksamheten. Förhoppningen är att de politiska målen och uppdragen i nämndens verksamhetsplan 2021 ska kunna kopplas samman än tydligare med det statliga uppdraget och på så sätt förankras på ett bättre sätt hos medarbetarna.

Uppföljningsbilagan till nämndens verksamhetsplan används enligt intervju för att lägga en årsplanering och säkerställa att verksamheten genomförs i enlighet med framtagna planering.

I dokument och intervjuer beskrivs att det utifrån skolenheternas verksamhetsplaner sker återkoppling på innehållet direkt till rektor av ansvarig områdeschef. I återkopplingen används en gemensam mall. Områdeschef och rektor har även ett

uppföljningssamtal på våren för att stämma av kring upprättad planering i verksamhetsplanen.

Det framkommer av dokument och intervjuer att grundskolans verksamhetsplan konkretiserar enheternas analyser genom valet av gemensamma övergripande strategier. Valet av utvecklingsområden på övergripande nivå utgår från en övergripande resultatanalys inom ledningsgruppen. Ledningens strävan beskrivs vara att arbeta i tre till femårsperspektiv kring samtliga utvecklingsområden. I praktiken innebär detta att de prioriterade utvecklingsområden som identifierats inte förändras varje läsår utan att istället valda strategier och aktiviteter inom området utvecklas. Olika skolor i kommunen ges möjlighet att i olika perioder ta del av utvecklingsinsatser som erbjuds utifrån de behov som skolledning och lärare tillsammans identifierat i det systematiska kvalitetsarbetet på skolan (se vidare revisionsfråga om vidtagna åtgärder).

Bedömning

Vår bedömning är att utbildningsnämnden delvis har planerat utbildningen systematiskt och kontinuerligt. Vi konstaterar att det finns en befintlig struktur som innebär att planeringen av verksamheten preciseras med vilka åtgärder som behöver vidtas samt vilka förutsättningar som krävs för att uppnå planeringen. Vi konstaterar att nämnden antar en planering för året i form av nämndens verksamhetsplan och att nämndens planering konkretiseras och vidareutvecklas på tjänstemannanivå i form av grundskolans verksamhetsplan. Vidare kan vi konstatera att det finns uppföljningsbilaga till nämndens verksamhetsplan som används för att följa upp planeringen under året.

Som tidigare nämnts konstaterar vi att upprättad dokumentation för planering 2020 inte på ett tydligt sätt hänvisar till föregående års resultat och analys. Vi anser att den nya strukturen för systematiskt kvalitetsarbete ger förutsättningar för att huvudmannens planering inför 2021 på ett tydligt sätt kan utgå från verksamhetens resultat och analys för föregående år.

Uppföljning

Revisionsfråga 4: Följer Utbildningsnämnden upp utbildningen systematiskt och kontinuerligt?

Enligt revisionskriterierna ska nämnden samla in, sammanställa och analysera resultat och underlag som ger en bild av vad som påverkar/orsakar resultat i grundskolan. Vid behov ska nämnden göra ytterligare uppföljning/utvärdering för att förstå dessa orsaker. Därtill ska nämnden använda analysen som underlag för dialog med enheterna om utvecklingsbehov.

lakttagelser

Som framgår av revisionsfrågan om huvudmannens upprättade dokumentation tar nämnden del av resultat och analys på enhets-, grundskole- och huvudmannanivå vid ett flertal tillfällen under året. Underlagen innehåller sammanställda och analyserade resultat, både på helheten och för olika elevgrupper.

Det nya årshjulet för systematiskt kvalitetsarbete beslutades av nämnden i juni 2020. Följande moment i årshjulet ska därför kunna spåras i nämndens protokoll vid tidpunkten för granskningen:

- **Augusti:** Preliminära resultat grund- och gymnasieskola
- **September:** Elevfrånvaro - lägesbild totalt samt elever som inte kommit tillbaka efter sommarlov
- **September:** Remiss Mål och budget
- **November:** Huvudmannens kvalitetsredovisning med samtliga skolformer

I genomgång av nämndens sammanträdesprotokoll från och med 2020-06-17 till och med 2020-11-18 framgår följande:

- 2020-09-07 § 96 Informationsärende: Preliminära betygsresultat läsåret 2019/2020
- 2020-10-07 § 109 Informationsärende: Elevers frånvaro och elever som inte har återkommit efter lov.
- 2020-10-07 § 110 Yttrande om mål och budget 2021, men plan för 2022-2023
- 2020-11-18 § 129 Skolformernas kvalitetsrapporter och kvalitetsredovisning för läsåret 2019/2020

I intervjuer framkommer att nämndens ledamöter, utöver de underlag som behandlas på nämndsammanträde, också har möjlighet att digitalt i en webbportal ta del av samtliga skolenhetens verksamhetsplaner, vilka innefattar både planering och uppföljning. De avsnitt i enheternas verksamhetsplaner som finns tillgängliga för nämnden avser gemensamma frågeställningar kring insats och effekt. Enligt intervju finns även andra resultat och rapporter avseende verksamheten tillgängliga för nämnden att ta del av löpande i webbportalen.

I sakgranskning framförs att uppföljning även sker löpande i de skolformsvisa utskotten. I grundskoleutskottet presenteras exempelvis kvalitetsrapporter och mer ingående beskrivning av förvaltningens arbete med vissa utvalda utvecklingskolor.

Den uppföljning som nämnden tar del av bygger på löpande uppföljningsarbete i verksamheten. Uppföljning och analys av resultaten sker enligt dokumentation och intervjuer i flera steg. Dels av rektor och personal på skolenheten, dels av områdeschef enskilt och tillsammans med övriga områdeschefer, och dels gemensamt på övergripande förvaltningsnivå:

- Utöver uppföljning avseende enheternas verksamhetsplaner sker uppföljningar där rektor rapporterar in sammanställning av resultat till områdeschef som rektor och områdeschef sedan har ett samtal kring. Detta sker en gång på hösten och en gång på våren.
- Under året genomförs också resultatdialoger på varje skola där ansvarig områdeschef utifrån skolans senaste resultat möter ledningsgrupp, lärare och elever i samtal om resultat och nödvändiga insatser. Material inför dessa samtal tas fram av avdelning Systemstöd. Områdeschef beskrivs även göra andra verksamhetsbesök på skolorna.

- I intervju berättas att samtliga rektorer och ansvarig chef inom ett område träffas varannan vecka i så kallat områdesmöte. Enligt intervjuer ingår samtliga rektorer även i en grupp tillsammans med andra rektorer i området (pedagogisk utvecklingsgrupp – PUG). I PUG-arbetet sker ett systematiskt och kollegialt erfarenhetsutbyte och lärande utifrån en strukturerad modell.
- Förvaltningschefen har månatliga möten med ledningsgruppen för varje skolform tillsammans med ansvarig ekonom och controller. Vid dessa möten berörs alltid personal och ekonomi men även andra teman såsom resultatuppföljning. Förvaltningschefen har även löpande avstämningar med personer ur grundskolans ledningsgrupp.
- Förvaltningschef tillsammans med grundskolechef (och övriga avdelningschefer) deltar alltid vid nämndens möten. Områdeschefer deltar vid behov.

Bedömning

Vår bedömning är att utbildningsnämnden systematiskt och kontinuerligt följer upp utbildningen. Vi konstaterar att nämnden tagit del av skriftliga redovisningar på enhets-, grundskole- och huvudmannanivå vid ett flertal tillfällen det senaste året och att det nya årshjulet för systematiskt kvalitetsarbete också framöver innebär rapportering vid flera tillfällen. Vi konstaterar att uppföljning och analys innehåller redovisning där olika elevgruppers resultat framgår. Vi ser positivt på att det i organisationen finns en stor transparens avseende enheternas resultat och analys.

Vi konstaterar vidare att uppföljning löpande sker mellan rektor och områdeschef, områdescheferna gemensamt samt i grundskolans ledningsgrupp, ibland tillsammans med förvaltningschef. Väl förankrade strukturer för uppföljning inom alla nivåer i verksamheten ligger till grund för den uppföljning som nämnden tar del av.

Åtgärder

Revisionsfråga 5: Vidtar Utbildningsnämnden åtgärder vid brister som har identifierats i det systematiska kvalitetsarbetet?

Enligt revisionskriterierna ska nämnden identifiera utvecklingsområden inom grundskolan. Utifrån dessa utvecklingsområden ska nämnden fatta beslut om insatser/åtgärder.

lakttagelser

Identifierade utvecklingsområden

Det beskrivs i intervjuer vara ett fokus på tillitsbaserad styrning. De intervjuade uppger att nämnden har insyn på enhetsnivå men att nämndens styrning, uppföljning och åtgärder håller sig på en övergripande nivå med utrymme för professionen att fatta beslut om verksamhetsnära frågor utifrån de utmaningar som framträder i analysen.

I *Kvalitetsrapport - Uppföljning av pedagogisk verksamhet 2019*, identifieras följande utmaningar inför framtiden:

- Låga resultat i svenska som andraspråk

- Behörighet till gymnasieskolan
- Frånvaro

Dessa beskrivs i intervju varit återkommande centrala utmaningar för grundskolans utvecklingsarbete det senaste åren.

I nämndens årsredovisning 2019 sammanfattas tre framtida utmaningar för nämndens verksamheter:

- Det kompensatoriska uppdraget
- Lokaler
- Kompetensförsörjning

Kvalitetsrapport grundskola läsåret 2019/2020 framkommer följande behov av nya/fortsatta insatser 2021:

- Utvalda skolor för riktade insatser
- Stärka det systematiska kvalitetsarbetet
- Säkerställa utbildningens arbete med nyanlända och flerspråkiga barn
- Kompetensförsörjning - generellt och på utvalda skolor för riktade insatser
- Tillgängligt lärande
- Fördelning av statsbidraget likvärdig skola

I *Kvalitetsrapport huvudman läsåret 2019/2020* framkommer följande utvecklingsområden med insatser:

- Fortsatt utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet
- Stärkt elevhälsa
- Strategiska kompetensförsörjningsinsatser
- Strategisk resursfördelning

Utifrån enheternas analyser och grundskolans gemensamma analys beslutar grundskolans ledning vilka skolor som behöver särskilda insatser med stöd av centrala resurser. Dessa skolor benämns utvecklingsskolor. För varje utvecklingsskola tas en handlingsplan fram som beskriver de särskilda insatser som planeras med centrala resurser. Uppföljning och utvärdering av de utvecklingsinsatser som sker på utvalda skolor förs kontinuerligt under året i samtal mellan områdeschef och rektor och i grundskolans ledningsgrupp där resurser under året omfördelas efter behov.

I kvalitetsrapport grundskola hösten 2020 beskrivs att förvaltningen genom analyser av olika faktorer över tid fått fram ett antal skolor som behöver arbeta med särskilda insatser för att förbättra sina resultat. Genom att studera faktorerna och väga dessa mot den kunskap om skolorna som förvaltningen får genom sina regelbundna uppföljningar med rektorerna har följande skolor konstaterats vara utvalda skolor för riktade insatser: Liljeforsskolan, Växthusets skola, Skyttorps skola, Treklängens skola, Gottsundaskolan, Gränbyskolan, Von Bahrs skola och Västra Stenhagenskolan.

Beslut om insatser

Nämnden fattade 2019-05-16 § 93 beslut om att godkänna överenskommelse med Skolverket om insatser för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända barn och elever. Insatserna ska genomföras från och med januari 2020 till juni 2022 och innebär bland annat att skapa förutsättningar för studiehandledning på grundskolorna och kollegialt lärande för rektorer inom språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt i grundskolan.

I nämndens verksamhetsplan 2020 ges förvaltningen följande två uppdrag:

1) *Systematiskt kvalitetsarbete*

“Förbättra det systematiska kvalitetsarbetet genom att se till att nämnden systematiskt kan ta del av de analyser som görs och åtgärder som vidtas inom de olika verksamheterna. Underlag som presenteras ska i högre grad uppmärksamma skillnader mellan enheter och vilka åtgärder som vidtas för att öka likvärdigheten och höja resultaten. Se vidare nämndens inriktningsbeslut från den 21 november 2019. Åtgärden syftar till att stärka nämnden beslutsunderlag vid strategiska beslut för att förbättra skolresultaten och öka likvärdigheten.”

2) *Likvärdighet*

“Ta fram ett underlag som belyser vilka åtgärder som idag finns för att främja likvärdighet och motverka segregation i och mellan förskolor och skolor. Underlaget ska också innehålla en bedömning över vilka ytterligare eller andra åtgärder som skulle behövas. Utifrån det underlaget tas fram en strategi för ökad likvärdighet. Åtgärden syftar till att ge underlag till en långsiktig politisk strategi för ökad likvärdighet.”

För att svara på uppdragen föreslog förvaltningen dels ett årshjul för det systematiska kvalitetsarbetet, dels ett utkast på strategi för likvärdighet. På nämndens sammanträde i juni 2020 fastslog nämnden ett reviderat årshjul för kvalitetsarbetet. Nämnden beslutade också att arbeta vidare med att ta fram en strategi för likvärdighet med utgångspunkt i det redovisade underlaget samt att beslut om strategi och åtgärder tas i samband med beslut om verksamhetsplan 2021.

Följande föreslagna områden ska omfattas av strategin:

1. Ett systematiskt kvalitetsarbete som ger kunskap på olika nivåer om vilket nuläge vi har, vilka åtgärder som hittills har vidtagits, hur dessa har fallit ut och en analys av vilka åtgärder som behöver vidtas framåt.
2. En resursfördelning som tar hänsyn till barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.
3. Fördelning av kompetens så att den är anpassad till de behov som finns i enheten. Strävan ska vara att de mest kvalificerade lärarna arbetar på förskolor och skolor där utmaningarna är som störst.
4. Arbete för att motverka skolsegregation

Bedömning

Vår bedömning är att utbildningsnämnden vidtar åtgärder vid brister som har identifierats i det systematiska kvalitetsarbetet. I princip samtliga de utmaningar som nämnden identifierat i olika uppföljningar påverkar likvärdigheten inom grundskolan.

Vi konstaterar att nämnden har lyft fram åtgärder för att möta de utmaningar som finns gällande systematiskt kvalitetsarbete och bristande likvärdighet.


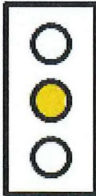
Revisionell bedömning

PwC har på uppdrag av Uppsala kommuns förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av resultat inom grundskolan och styrning och utveckling av utbildningen. Syftet med granskningen har varit att bedöma om utbildningsnämnden säkerställer ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan och att detta sker med tillräcklig intern kontroll.

Vår samlade revisionella bedömning är att utbildningsnämnden inte helt har säkerställt ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan men att detta i all väsentlighet sker med tillräcklig intern kontroll.

Granskningen har genomförts när strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet är i förändring. Vi bedömer att den nya strukturen ger goda förutsättningar för att huvudmannen på ett ändamålsenligt sätt kan planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Vår bedömning baseras på de för granskningen antagna revisionsfrågorna, vilka sammanfattas nedan.

Revisionsfråga	Kommentar	
Revisionsfråga 1: Har Utbildningsnämnden systematiskt och kontinuerligt planerat utbildningen?	Delvis uppfylld	
Revisionsfråga 2: Säkerställer Utbildningsnämnden att det finns en ändamålsenlig dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå?	Delvis uppfylld	

<p>Revisionsfråga 3: Säkerställer Utbildningsnämnden att det finns en ändamålsenlig dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå?</p>	<p>Delvis uppfylld</p>	
<p>Revisionsfråga 4: Följer Utbildningsnämnden upp utbildningen systematiskt och kontinuerligt?</p>	<p>Uppfylld</p>	
<p>Revisionsfråga 5: Vidtar Utbildningsnämnden åtgärder vid brister som har identifierats i det systematiska kvalitetsarbetet?</p>	<p>Uppfylld</p>	

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendation till utbildningsnämnden:

- Säkerställ att enheternas dokumenterade systematiska kvalitetsarbete innefattar underlag som beskriver enhetens förutsättningar avseende exempelvis personal och lokalresurser.

Bilagor

Följande underlag från kommunen har beaktats inom ramen för granskningen:

- Årshjul systematiskt kvalitetsarbete
- Verksamhetsplan instruktion 2020
- Mall - Kvalitetsrapport Grundskola
- Verksamhetsplan 2020 för sex skolenheter
- Verksamhetsplan 2019 för sex skolenheter
- Verksamhetsplan och budget 2020 för utbildningsnämnden
- Verksamhetsplan 2020 Grundskola Utbildningsförvaltningen
- Uppföljningsbilaga verksamhetsplan 2020 utbildningsnämnden
- Årsredovisning och uppföljning av internkontrollplan 2019, utbildningsnämnden
- Delårsbokslut och helårsprognos per augusti 2020
- Kvalitetsrapport uppföljning av pedagogisk verksamhet 2019
- Resultatbilaga 2019
- Kvalitetsanalys grundskolan 2019
- Kvalitetsrapport Grundskola läsåret 2019/2020
- Kvalitetsrapport Huvudman läsåret 2019/2020
- Tjänsteskrivelse 2020-05-28: Utveckling av kvalitetsarbete samt underlag till strategi för likvärdighet
- Planeringsprocess grundskola

2020-12-18

Lena Salomon
Uppdragsledare

Marie Lindblad
Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Uppsala kommuns förtroendevalda revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 6 maj 2020. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.